

A Fővárosi Törvényszék a dr. G N T ügyvéd () és a dr. B I ügyvéd () által képviselt Nemzetközi CoD Rák-Információs és Prevenációs Központ Kiemelten Közhasznú Alapítvány (9155 Lébény, Vörösmarty u. 15.) I. rendű, a CoD kutatás-Fejlesztési Tudományos Kft. (9181 Kimle, Arany János u. 12.) II. rendű és a dr. G A ügyvéd () által képviselt VadPharma Kft. (6726 Szeged, Fakopáncs u. 8.) III. rendű felpereseknek a dr. Hargita Árpád vezető jogtanácsos és dr. Nacsá Mónika jogi előadó által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5., hivatkozási szám: Vj/0152/2008.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. évi július hó 4. napján kelt 3.K.28.070/2013/5. számú ítélete ellen az I. rendű felperes által 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2014. évi május hó 14. és 2014. évi június hó 11. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, fellebbezéssel támadott rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest arra, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (azaz hatvanezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2011. március 17. napján kelt Vj-152/2008/153. számú határozatában megállapította, hogy a felperesek az általuk forgalmazott teákkal és teakeverékekkel kapcsolatosan közreadott tájékoztatásaikkal a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen

kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) rendelkezéseibe ütköző magatartást tanúsítottak, valamint tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytattak, amikor megalapozatlanul állították, illetve azt a benyomást keltették, hogy a termékek alkalmasak betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarai vagy rendellenességei gyógyítására, továbbá Magyarországon étrend-kiegészítőként jogszerűen forgalomba hozhatók, valamint egyes összetevőik folytán egyedi jellemzővel bírnak. Ezért az alperes megtiltotta a jogsértő magatartás további folytatását és helyreigazító nyilatkozat közzétételét írta elő, továbbá az I. rendű felperest 3.500.000,-Ft, a II. rendű felperest 2.400.000,-Ft, míg a III. rendű felperest 500.000,-Ft bírság megfizetésére kötelezte. Indokai szerint a CoD teával (a továbbiakban: tea) kapcsolatos tájékoztatások összehatásukban azt az üzenetet közvetítették, hogy a készítménynek gyógyító, illetve betegség kockázatának csökkentésével kapcsolatos hatása van, valamint azt a benyomást keltették, hogy a tea gyógyhatású készítményként jogszerűen forgalmazható; rákellenes vagy egyéb súlyos betegség elleni készítményként hirdették, a teáról szóló könyvek elsősorban rákbetegek tapasztalatait összegezték. A honlapokon és a könyvekben, kiadványokban nemzetközi kutatásokra, tudományos kísérletekre és klinikai, illetve nem klinikai hatásokra volt utalás. Megállapította, hogy a tea bizalmi jellegű termék, a fogyasztók a vásárlás előtt a termék hasznosságáról nem győződhetnek meg és annak elfogyasztása után sem bírhatnak pontos tudással. Utalt arra is, hogy a daganatos betegségben szenvedő emberek különösen sérülékeny fogyasztói csoportot alkotnak, akik kiszolgáltatott helyzetük miatt fokozottan érzékenyek minden olyan információra, amely állapotuk javulását és gyógyulásukat ígéri. A tea Magyarországon élelmiszerként került forgalomba, más hatósági engedélyekkel nem rendelkezik, az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet (a továbbiakban: OÉTI) az étrend-kiegészítőként történő nyilvántartásba vételét megtagadta. Hivatkozott az Országos Gyógyszerkutató Intézet (a továbbiakban: OGYI) véleményére is, amely szerint a legtöbb kifogásolt állítás megalapozatlanul keltette gyógyhatás látszatát. Nincs olyan tudományos bizonyíték, amely azt támasztaná alá, hogy a tea hatóanyagaiként megjelölt gyógynövények hatásosak lennének a rák, a hepatitisz C, és az influenza A elleni küzdelemben. A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 78.§ (1) bekezdése alapján szükségesnek látta bírság kiszabását is. E döntését is indokolta.

A felperesek keresetükben a határozat hatályon kívül helyezését kérték. Álláspontjuk szerint az alperes határozata sérti az Alkotmány 70/G.§ (1) és (2) bekezdésében, a Tpv. 63.§ (1) és (2) bekezdés a) pontjában, valamint a (6) bekezdésében foglaltakat. Érveik szerint az alperes rosszhiszeműen járt el, megalapozatlanul értékelte a rendelkezésére álló tényeket, határozata valótlan megállapításokat tartalmaz. Állításuk szerint megfelelő módon igazolták és bizonyították, hogy a közzétett állítások minden szempontból megfelelnek a valós tényeknek.

Az alperes ellenkérelmében a határozatában foglaltak fenntartása mellett a keresetek elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Az eljárási szabálysértések körében kifejtette, hogy az eljárás elhúzódása, amennyiben a határozat érdemére nem hatott

ki, annak megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését nem eredményezheti. Érdemben megállapította, hogy az alperes a tényállást megfelelő módon feltárta, figyelembe vette az OÉTI, illetve az OGYI szakvéleményét, és határozatában részletesen megindokolta, hogy milyen tények és összefüggések alapján tartotta megállapíthatónak a felperesek felelősségét a jogsértés szempontjából. Az Alkotmánnyal összefüggésben utalt arra, hogy a felperesek semmilyen módon nem bizonyították az alperesi eljárás rosszhiszeműségét, elfogultságát. Az Fttv., a Tptv., valamint az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éhf.) rendelkezései alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértés megállapításához nem szükséges az, hogy az adott tájékoztatás ténylegesen megtéveszse a fogyasztókat, elegendő az erre való alkalmasság. A felperesi termékek nem rendelkeztek az étrend-kiegészítők, illetve a gyógyszerek forgalmazásához szükséges engedéllyel és nyilvántartásba vétellel, ezért azokra az élelmiszerekre vonatkozó rendelkezéseket kellett alkalmazni. Az OGYI tájékoztatása szerint a teára vonatkozó, annak gyógyhatását állító kijelentések jó része nem vagy nem kellően megalapozott. A tea hatóanyagai nem rendelkeznek tudományosan alátámasztott klinikai hatással a rák, az influenza A, illetve a hepatitis C betegségekkel szemben. A gyógyszerként történő forgalmazáshoz szükséges eljárásokat a felperesek nem kezdeményezték. Kifejtett álláspontja szerint a gyógyhatás vonatkozásában nem tekinthetők bizonyítéknak a fogyasztók esetlegesen pozitív terméktapasztalatai, azok nem helyettesíthetik az egzakt, tudományos, teleologikusan verifikált klinikai – in vitro és in vivo – kutatásokat. A felperesek jótékony, karitatív tevékenysége körében utalt arra, hogy a termékekkel kapcsolatos kommunikáció során közömbös a közreadók szándéka, akarata és célja, mivel a hatásának a termék tulajdonságai, jogi helyzete, a termék reklámjával összefüggő fogyasztói percepció, illetve a szavak hétköznapi értelme alapján kellett megítélnie a kommunikáció tartalmát. Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a tea bizalmi jellegű termék, miután a tumorban szenvedő betegek különösen sérülékeny csoportot alkotnak, akik kiszolgáltatott helyzetük miatt jóval érzékenyebbek minden olyan információra, termékre, amelytől állapotuk javulását, tüneteik enyhülését, és legfőképpen gyógyulásukat remélhetik. Ez a csoport nagyságrendjét tekintve sem elhanyagolható, figyelembe véve a daganatos betegek számát, illetve a daganatos betegségekben elhalálozottak kiemelkedően nagy arányát. Közömbösnek találta a felperesek tevékenységének és termékeinek más országokban való megítélését. Megállapította, hogy a tea nem felelt meg az étrend-kiegészítőkről szóló 37/2004. (IV.26.) EszCsM rendelet előírásainak, ezen túlmenően az OÉTI Szakértői Testületének ún. negatív listája (amely az étrend-kiegészítőkből alkalmazásra nem javasolt gyógynövényeket sorolja fel) tartalmazza a tea egyik hatóanyagát, a macskakarom növényt. A termék reklámjaiban szereplő bizonyos jelzők („az őserdő ereje”, „dél-amerikai eredet”, „indián étrend-kiegészítő”, „trópusi”) megtévesztőek lehettek. A termékekben található növényi anyagok egy része közönséges, Magyarországon is előforduló gyógynövény. Az egzotikus eredet kizárólag a macskakarom, illetve a la pacho növény esetében igazolható, ugyanakkor ezek a növények más készítményekben is megtalálhatóak, így a megtévesztésre alkalmasság az egzotikus eredet, illetve az egyediség tekintetében egyértelműen megállapítható. A jogkövetkezmények jellegét és mértékét az alperes határozata kellő részletességgel megindokolta, a kiszabott jogkövetkezmények nem tekinthetők túlzottnak vagy aránytalannak, azok megfelelnek a generális és speciális prevenció céljainak.

Az I. rendű felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és jogsértés hiányában az alperes határozatának hatályon kívül helyezését kérte. Kifejtett érvei szerint nem folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot, a Tvpt. 8.§-a szerinti értelmezésben senkit sem tévesztett meg. Az alperes semmilyen megtévesztésre alkalmasságra utaló tény nem volt képes a perben bizonyítani. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványának nem adott helyet. Előadta, hogy az OGYI nem hiteles és megalapozatlan tájékoztatása nem minősül jogforrásnak; a tájékoztatás megállapítására vonatkozóan szakértői bizonyítás nem folyt a perben. Változatlanul vitatta, hogy a Tpvt. és az Fttv. hatálya alá tartozna. Az alperes célzott, koncepciós eljárását alkotmányellenes tartotta. Közhasznú alapítvány lévén – jogszabályi kötelezettségéből adódóan – céljának megfelelően nyújtott tájékoztatást a helyes életmódról, a rákbetegség megelőzésének és kezelésének legújabb lehetőségeiről. A tea tudományos kutatások eredménye, amelynek hatását több szakmai tanulmány is alátámasztja. Utalt arra is, hogy az Alapítvány alapításkori kuratórium elnöke nemzetközileg elismert rákkutató orvosprofesszor.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy a jogsértés megállapításához nem szükséges, hogy az adott tájékoztatás ténylegesen megtévesztesse a fogyasztókat, e körben elegendő az erre való alkalmasság, azaz nem volt szükséges a per során a megtévesztést alátámasztó tanúk idézése, annak elmaradása nem menti fel az I. rendű felperest a jogsértő magatartás alól. Önmagában az, hogy a jogszerűen lefolytatott versenyfelügyeleti eljárás keretében jogsértést állapított meg a felperesek tekintetében, még nem alapozza meg az eljáró hatóság rosszhiszeműségét. Határozatának 121. pontjában kiemelte, hogy a teával kapcsolatos állítások jogszerűségének megítélése tekintetében elfogadta a szakmai kompetenciával rendelkező OGYI tájékoztatását, és a hatóság szakértelmét e tekintetben semmi sem kérdőjelezte meg. Az I. rendű felperes sem tárt fel olyan körülményt amely ezt megkérdőjelezné. Előadta, hogy amennyiben igazolt lenne a termékek gyógyhatása, úgy azt csak gyógyszer formájában történő forgalmazás esetén lehetne kijelenteni, azonban ezen termékek élelmiszerként kerültek Magyarországon forgalomba, és étrend-kiegészítőként történő forgalomba hozatalukat az illetékes hatóság nem engedélyezte. Az Alapítvány felperesnek érdekében állt a tea forgalmának növelése, mivel a címe, telefonszáma megjelent a tájékoztatásokban, a honlap a felperes megkeresésére és tájékoztatásai alapján működött, illetve ezeket erősítették a felperes kuratórium tagosága, valamint a felperesek tulajdonosi köre között meglévő személyi összefonódások is. A Tpvt. személyi hatálya kiterjed a természetes személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok mellett a jogi személyekre is, az I. rendű felperes pedig ennek minősül. A piaci magatartás tanúsításának nem szükséges feltétele az, hogy annak eredményeként a vállalkozás nyereséghez (profithoz) jusson. Az Fttv. alapján megállapítható, hogy az I. rendű felperes önálló jogi személy, mégis tevékenységével és az általa megjelenített tájékoztatásokkal az azonos székhelyű Kft. forgalmát és értékesítésből származó bevételét növelte.

A II. és III. rendű felperes fellebbezéssel nem élt.

Az I. rendű felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§ (3) bekezdése szerint eljárva, az I. rendű felperes fellebbezése és az alperesi ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak a Pp. 206.§-ban foglaltaknak megfelelő, a rendelkezésre álló peradatokból levont jogi következtetései helytállóak és okszerűek; döntésével és annak indokolásával a másodfokú bíróság egyetértett. Az I. rendű felperes a fellebbezésében nem hivatkozott olyan tényre vagy bizonyítékra, amely az elsőfokú ítélet jogszerűségét sikeresen megkérdőjelezné, nem sorakoztatott fel olyan javára értékelhető érveket, nem adott elő olyan okfejtést, amely a fellebbezése kedvező elbírálását eredményezte volna.

A közigazgatási perben a bíróság jogszerűségi felülvizsgálatot végez, azt kell elbírálnia, hogy az alperes eljárása összhangban állt-e a jogszabályokkal, határozata megfelel-e az adott közigazgatási jogviszonyra irányadó jogszabályoknak. Ennek során először azt kell vizsgálnia, illetve megállapítania, hogy mi az ügyben alkalmazandó jog, illetve annak hatálya kiterjed-e a félre.

A perbeli esetben az I. rendű felperes a fellebbezési eljárás során is vitatta, hogy az Fttv., illetve a Tpvt. személyi és tárgyi hatálya alá tartozna. Az elsőfokú bíróság e körben helyesen állapította meg, hogy a Tpvt. hatálya kiterjed a jogi személyekre is, ennél fogva az I. rendű felperesre mint Alapítványra is, attól függetlenül, hogy kereskedelmi tevékenységet ténylegesen nem folytat, árbevétele, nyeresége nincs. A másodfokú bíróság megítélése szerint az I. rendű felperesnek a közhasznúsága és non profit jellege ellenére – az alapítványi céljaival összefüggően – érdekében állt tevékenysége (életmentő misszió) gyakorlásával és a tájékoztatások népszerűsítésével a vele tulajdonosi összefonódást mutató vállalkozások forgalmának és bevételeinek a növelése. Tevékenysége ennél fogva kimerítette az Fttv. 2.§ d) pont szerinti kereskedelmi gyakorlat fogalmát, amiből következően nem kétséges, hogy az I. rendű felperes az alapítványi célok teljesítése érdekében járt el a tea népszerűsítésekor. Erre tekintettel nem osztotta a törvényszék az I. rendű felperesnek az Alkotmányra történő hivatkozását sem, mivel a perbeli esetben nincs szó arról, hogy az alperes rosszhiszemű és koncepciózus eljárást folytatna az Alapítvánnyal szemben. Az alperes az eljárása során nem vonta kétségbe az I. rendű felperes által kifejtett tevékenység társadalmi hasznosságát, a daganatos betegségek megelőzése és kezelése érdekében végzett missziós tevékenységét és eredményeit, hanem a reá irányadó szabályok szerint lefolytatott eljárásban – jogszabályi kötelezettségéből adódóan – vizsgálta az Alapítványnak a tea népszerűsítésével kapcsolatos kommunikációt, amelyek miatt más vállalkozásokra is kiterjedően jogsértést állapított meg.

Az ügy érdemét illetően az elsőfokú bíróság a döntése alapjául szolgáló tényállást helyesen rögzítette, a jogsértés körében a kereseti kérelem érvrendszere mentén eljárva az egyes kereskedelmi kommunikációkban megjelent reklámtájékoztatások jogsértő elemeinek összevetését elvégezte, és az e körben tett megállapításai okszerűek voltak; a vitatott anyagi jogszabályokkal összefüggésben pedig részletesen kifejtette jogi álláspontját. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a jogsértés körében tett azon végkövetkeztetésével, hogy a gyógyhatás vonatkozásában nem tekinthetőek bizonyítéknak a fogyasztók pozitív terméktapasztalatai, azok nem helyettesíthetik az egzakt,

tudományos kutatásokat. Orvosszakmai, klinikai kutatási eredmények hiányában - csak a felhasználók pozitív tapasztalataira alapítva – gyógyhatást nem lehet ígérni.

A teakészítmények élelmiszerként kerültek forgalomba. Az I. rendű felperes a fellebbezési eljárás során is következetesen hangsúlyozta, hogy termékei étrend-kiegészítőnek minősülnek, azonban tény, hogy Magyarországon a teák étrend-kiegészítőként való nyilvántartásba vétele elutasításra került az OÉTI által, továbbá az is tény, hogy nem rendelkeznek a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítményként, gyógyszerként való forgalomba hozatalhoz szükséges OGYI általi hatósági engedéllyel sem.

Amennyiben egy élelmiszernek gyógyító hatása van, azaz kedvezően befolyásolhatja a fogyasztók közérzetét, javíthat az egészségi állapoton, illetve alkalmas a már kialakult betegségek kezelésére, akkor ez a termék nemcsak úgy általában élelmiszer, hanem gyógyszer. A gyógyszer forgalomba hozatalának azonban szigorú feltételei vannak, amint arra az alperesi határozat 55. pontja is utalt. Általában a teák élelmiszernek minősülnek. Akkor azonban, ha az adott termék gyógynövényből vagy gyógynövény-keverékekből készül, a tea már nem simán az élelmiszer kategóriába tartozó termék, hanem gyógytea, amelynek forgalomba hozatalához hatósági szakvélemény szükséges.

A felperesek által hirdetett teakészítményekkel kapcsolatos tájékoztatások egészségre vonatkozó vagy betegségek kockázatának csökkentésével kapcsolatos állítások. Ezekkel a felperesek a fogyasztók felé azt sugallták, hogy a teáknak gyógyító, illetve betegség kockázatát csökkentő hatása van. Ez az állítás azonban nem valós, hiszen a felperesek a vizsgált termékeket élelmiszerként hozták forgalomba. Az élelmiszernek gyógyító hatása nincs, a gyógyszerek, és így a gyógyteák sem minősülnek élelmiszernek. A felperes akkor utalhatott volna jogszerűen a gyógyhatásra, illetve a kedvező élettani hatásra, ha a termékeket ennek megfelelően gyógyszerként vagy gyógyteaként hozta volna forgalomba. Ennek hiányába a tájékoztatása hamis, amely minden más vizsgálatától függetlenül már önmagában is megvalósítja a versenyjogsértést.

A másodfokú bíróság a hasonló tárgyú jogsértések elbírálása során hozott bírósági döntésekre figyelemmel az alperessel és az elsőfokú bírósággal együtt hangsúlyozza, hogy a kereskedelmi vállalkozások tevékenységét jelentősen befolyásoló tényező a reklámozás. Amennyiben a reklámozó – a gyógyhatással kapcsolatban – bármiféle tényközlésbe bocsátkozik, akkor tájékoztatásának a fogyasztói döntést megalapozó lényeges információkat valóság-hű módon kell tartalmaznia. A fogyasztóknak adott tájékoztatás annak közlésével befejeződik, ezért az azzal szemben a Tpv-t.-ben és az Fttv.-ben megfogalmazott versenyjogi követelményeknek már ekkor teljesülniük kell. Azaz a tájékoztatás jogszerűségét szakmai szempontból alátámasztó bizonyítéknak már a megjelentetéskor a közvélemény birtokában kell lennie. Ezzel tudja ugyanis ellenőrizhető módon igazolni a fogyasztókhoz - akik jelen esetben betegségüknél fogva különösen érzékenyek az egyes készítmények hatásait illetően - eljuttatott információk valóságtartalmát. Utólag ezen bizonyíték hiánya már nem pótolható, ezért az információ valóságtartalma a felperes által a perben meghallgatni kért tanúk szóbeli nyilatkozataival sem pótolható.

Az I. rendű felperes és társai sem a közigazgatási eljárásban, sem a bírói felülvizsgálat során a Pp. 164.§-ában foglalt kötelezettségük ellenére, erre való felhívás ellenére sem bizonyították, hogy az élelmiszerként forgalomba hozott teákra vonatkozó gyógyhatásra utaló állításaik megfelelnek a hiteles, pontos és valós tájékoztatás követelményének. Úgyszintén azt sem tudták igazolni, hogy a reklámozás időpontjában az általuk nyújtott tájékoztatási gyakorlat alkalmas volt arra, hogy a fogyasztók megtévesztése ne valósuljon meg. Az alperes a fogyasztóknak adott nem megfelelő, orvosszakmailag alá nem támasztott, félrevezető tájékoztatást együttesen értékelte versenyjogsértőnek. A jogsértés megállapíthatóságához nem volt szükséges az, hogy a tájékoztatás ténylegesen megtévesztesse a fogyasztókat, a fentiek szerint e körben elegendő az erre való alkalmasság, ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseinek érintetlenül hagyása mellett a fellebbezéssel támadott rendelkezéseit a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján - az indokolás kiegészítésével - helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező I. rendű felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségét. Az I. rendű felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§ (1) bekezdés f) pontja értelmében személyes illetékmentes, ezért a fellebbezési illetéket a 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. évi június hó 11. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke.
dr. Bacsa Andrea sk. bíró

dr. Rác Krisztina sk. előadó bíró,